

Ako sme na tom?

Základné zdravotné a demografické údaje Slovenska a EÚ podľa najnovšej štatistiky OECD.

V rámci EÚ sa každý rok na účely porovnávania výkonnosti zdravotných systémov jednotlivých štátov spracováva množstvo parametrov, ktoré sa vyhodnocujú a publikujú v materiáloch OECD ako zdravotné profily jednotlivých krajín.

V zdravotnom profile Slovenska pre rok 2023 sa uvádza, že údaje a informácie sa čerpajú z oficiálnych štatistík jednotlivých štátov a sú výsledkom práce OECD a European Observatory on Health Systems and Policies v spolupráci s Európskou komisiou. Hlavným zdrojom informácií pre potreby uvedených inštitúcií sú oficiálne vnútroštátne štatistiky (na Slovensku najmä údaje z NCZI). Priemery v rámci EÚ sú vážené priemery 27 členských štátov a nezahŕňajú Island a Nórsko.

Dovolím si uviesť niekoľko hlavných demografických údajov zo zdravotného profilu Slovenska, publikovaného OECD v Zdravotnom profile krajiny Slovensko v roku 2023 za rok 2022.

DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ SITUÁCIA NA SLOVENSKU V ROKU 2022

K 1. januáru 2022 bol počet obyvateľov Slovenskej republiky 5 434 712 osôb. V roku 2022 sa v Slovenskej republike narodi-

lo 52 668 živých detí a zomrelo 59 583 osôb. Prirodzeným pohybom (rozdielom živonarodených a zomretých) ubudlo 6 915 osôb. Zahraničnou migráciou získala Slovenská republika 995 osôb. Celkový úbytok obyvateľstva Slovenska tak bol 5 920 osôb.

K 31. decembru 2022 mala Slovenská republika 5 428 792 obyvateľov.

STAV ZDRAVIA

Prezentuje štatistiky o chorobnosti a úmrtnosti s ukazovateľmi, ako sú stredná dĺžka života, príčiny úmrtnosti, materská a detská úmrtnosť, vnímanie zdravotného stavu, prenosné choroby, nádory, zranenia pri dopravných nehodách, pracovná neschopnosť.

Stredná dĺžka života na Slovensku sa podľa uvedenej publikácie medzi rokmi 2010 až 2019 predžila

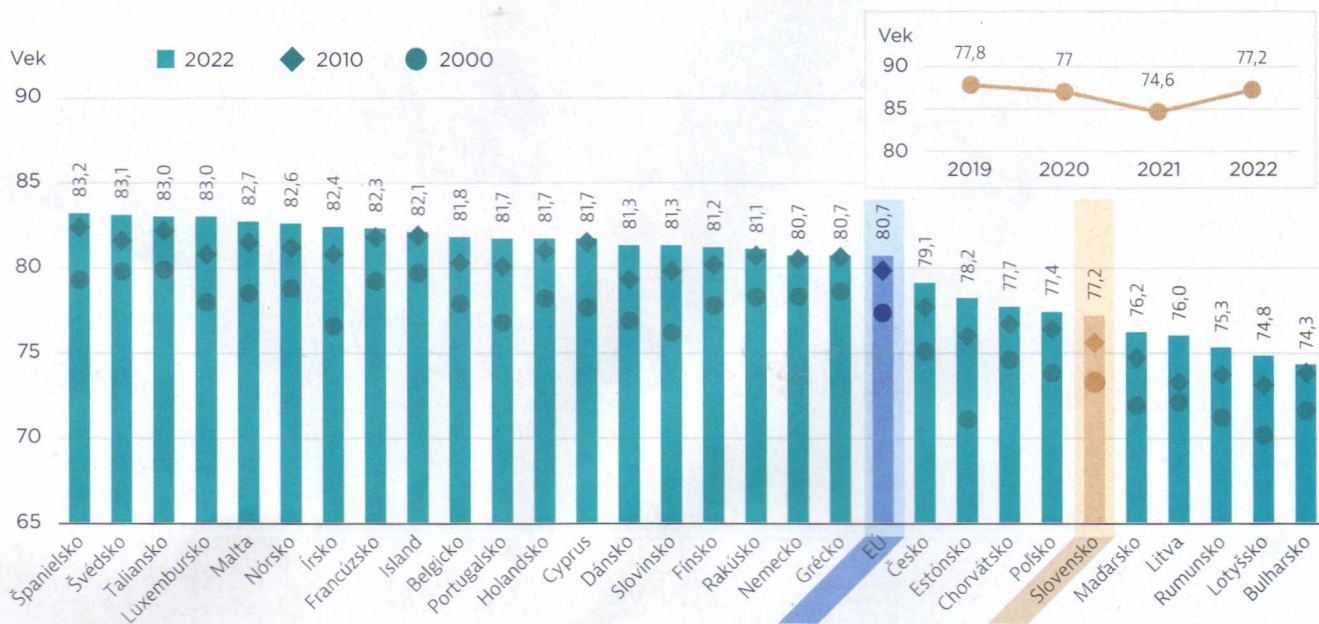
o viac ako 2 roky na hodnotu 77,8 roka (EÚ 81,3). V rokoch 2020 až 2021 klesla, a to až na 74,6 roka v roku 2021. Za rok 2022 sa opäť zvýšila (77,2), oproti priemeru EÚ je to o 3,5 roka menej.

V niektorých parametroch je diferencia medzi údajmi OECD a údajmi z NCZI spôsobená zrejme metodikou jednotlivých útvarov (údaj k 1. 1., resp. k 31. 12. daného roka, resp. aritme-

TABUĽKA Č. 1 - Demografické údaje

	Slovensko	EÚ
Počet obyvateľov	5 428 792 (SŠÚ)	446 735 291
Počet obyvateľov vo veku nad 65 rokov (%)	17,8	21,1
Miera plodnosti (počet narodených detí na jednu ženu vo veku 15-49 rokov)	1,6	1,5
HDP na obyvateľa (PKS EUR) (PKS - parita kúpnej sily)	24 061	35 219
Relatívna miera chudoby	13,7	16,5
Miera nezamestnanosti	6,1	6,2

GRAF č. 1 - V roku 2022 bola stredná dĺžka života na Slovensku o 3,5 roka kratšia ako priemer EÚ

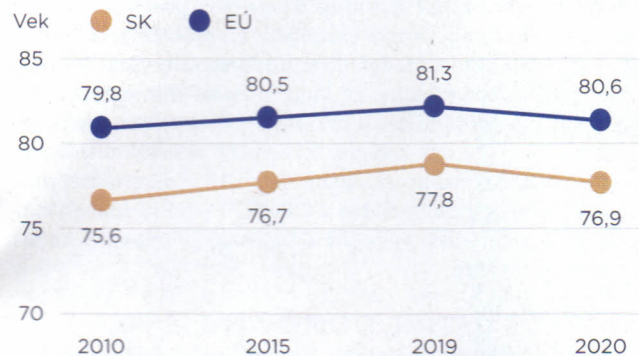

Poznámky: Priemer EÚ sa váži. Údaje za rok 2022 sú predbežné odhady Eurostatu, ktoré sa môžu líšiť od vnútroštátnych údajov a podliehať revízií. Údaje za Írsko sa týkajú roku 2021. Zdroj: databáza Eurostatu

tický priemer), v dnešnom článku uvádzame údaje z publikácie OECD a ďalších európskych inštitúcií.

Ženy sa v štátoch EÚ dožívajú všeobecne dlhšieho priemerného veku. Eurostat uvádza, že rozdiel v dĺžke priemerného veku medzi mužmi a ženami v EÚ je v súčasnosti 5,7 roka.

GRAF č. 2 - Stredná dĺžka života SK/EÚ

Na zníženie priemerného veku v rámci EÚ, ako aj v SR za obdobie 2020 a 2021 mala najväčší vplyv zvýšená úmrtnosť počas týchto rokov, čo zrejme súviselo s COVID-19.

Podľa údajov NCZI bol počet úmrtí v Slovenskej republike v období rokov 2013 až 2019 v intervale s minimom 51 346 úmrtí v roku 2014 po maximum 54 293 úmrtí v roku 2018 s miernymi medziročnými zmenami (od -2,7 % do 4,8 %). V roku 2020, prvom roku ovplyvnenom ochorením COVID-19, zomrelo v Slovenskej republike 59 089 osôb, čo bolo o 11 % viac (+5 855 úmrtí) ako v roku 2019. V druhom roku pandémie 2021 zomrelo na Slovensku až 73 461 osôb, čo bolo o 24,3 % viac (+14 372 úmrtí) ako v roku 2020.

V roku 2022 počet zomretých klesol oproti roku 2021 o 19 % na 59 583 osôb, čo malo vplyv aj na mierne predĺženie priemerného veku v SR, ale úroveň za rok 2022 nedosiahla údaje z roku 2019.

NA ČO NAJVIAC ZOMIERAME

Pri pohľade na príčiny úmrtí v SR sú podľa údajov NCZI najčastejšou príčinou smrti obyvateľov Slovenska dlhodobou chorobou obehovej sústavy (CHOS).

V roku 2022 sa podieľali CHOS až na 45 % všetkých úmrtí v SR. Prechodné zníženie podielu CHOS v štruktúre príčin smrti na 39 % v roku 2021 bolo spôsobené zmenami pomermi v štruktúre úmrtí, keď podľa údajov NCZI infekcia COVID-19 zapríčinila až 20 % úmrtí. Počet úmrtí na CHOS v roku 2020 i 2021 stúpol, pričom v roku 2021 išlo o maximálny počet (28 337) v sledovanom období posledných desiatich rokov. Hoci počet úmrtí na CHOS v roku 2022 medziročne klesol o takmer 6 %, ich počet stále prevyšoval predpandemický priemer o 4 % (25 556).

Hrubá miera úmrtnosti po maximálnej úrovni v roku 2021 (520,7) klesla v roku 2022 na 491,3 úmrtí na 100 000 obyvateľov, pričom pred pandemiou dosahovala priemerne 470 úmrtí na 100 000 obyvateľov.

Onkologické ochorenia sa po zmiernení úmrtnosti počas COVID-19 v roku 2022 stali opäť druhou najčastejšou príčinou smrti v SR s podielom takmer 22 % z celkového počtu úmrtí.

Podiel úmrtí na nádory pred pandemiou bol priemerne 25,5 %. Počet úmrtí na nádory v roku 2022 (13 072) zotrval približne na úrovni roku 2021 (13 039), a opakovane bol mierne nižší ako pred pandemiou (s priemerným počtom 13 653 za roky 2015 – 2019), čo predstavovalo pokles o 4 %.

Na 100 000 obyvateľov pripadlo 240,7 úmrtí, čo bolo o 10,4 úmrtí na 100 000 obyvateľov menej ako priemerne pred pandemiou (251,0).

Hodnoteniu systému zdravotnej starostlivosti sa budeme venovať v nasledujúcom čísle MEDIKOM-u.

Prípravil: MUDr. Robert Vetrák, MPH

Zdroje: OECD, European Observatory on Health Systems and Policies, NCZI

<https://eurohealthobservatory.who.int/publications/m/slovakia-country-health-profile-2023>